

Anna Walentynowicz - ur. 15 sierpnia 1929 w Równem, zm. 10 kwietnia 2010 w Smoleńsku – działaczka Wolnych Związków Zawodowych, współzałożycielka NSZZ „Solidarność”. Dama Orderu Orła Białego.

W dzieciństwie ukończyła cztery klasy szkoły powszechnej. Sierotą została wcześnie, mając dziesięć lat. Przygarnięta przez obcych ludzi, w 1941 r. znalazła się pod Warszawą. Stąd przeniosła się później w okolice Gdańska, gdzie pracowała w gospodarstwie rolnym. Potem zatrudniła się w piekarni, a następnie w fabryce margaryny.

W listopadzie 1950 Anna Walentynowicz zapisała się na kurs spawacza i trafiła do Stoczni Gdańskiej. Szybko stała się przodownicą pracy. Wyrabiała 270% normy. Jej zdjęcia trafiały do gazet. W nagrodę, jako członkini komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej, wysłana została w sierpniu 1951 na zjazd młodzieży do Berlina. Jednakże wkrótce potem oddała legitymację ZMP i wstąpiła

do Ligi Kobiet. Jako działaczka tej organizacji zaczęła zabiegać o prawa pracowników. Wtedy zaczęły się jej kłopoty z Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego. We wrześniu 1952 urodziła syna Janusza. Postanowiła jednakże nie wychodzić za mąż za ojca dziecka.

Z czasem ciężka praca spawacza zrujnowała jej zdrowie. Zrezygnowała jednak z możliwości uzyskania świadczenia rentowego i przekwalifikowała się na suwnicową.

W 1968 r., gdy domagała się wyjaśnienia defraudacji pieniędzy z funduszu zapomogowego, podjęto pierwszą, nieudaną, próbę wyrzucenia jej z pracy. W obronie koleżanki stanęła cała załoga wydziału W-3, gdzie pracowała.

Podczas robotniczego protestu w grudniu 1970 r. Anna Walentynowicz przygotowywała strajkującym posiłki. W styczniu 1971 wybrano ją na delegatkę na spotkanie z towarzyszem I Sekretarzem KC PZPR Edwardem Gierkiem. W 1978 r. została jedną ze współzałożycieli Wolnych

Związków Zawodowych. Działała jawnie. Jej mieszkanie było punktem kontaktowym WZZ. To spowodowało na nią dotkliwsze szykany ze strony Służby Bezpieczeństwa MSW: zatrzymania na 48 godzin, rewizje, groźby zwolnienia z pracy.

8 sierpnia 1980, pięć miesięcy przed osiągnięciem wieku emerytalnego, Annę Walentynowicz dyscyplinarnie zwolniono z pracy. Decyzja dyrekcji wywołała 14 sierpnia strajk, w czasie którego powstał NSZZ „Solidarność”. Pierwszym postulatem protestujących robotników było przywrócenie Anny Walentynowicz do pracy. Władza uległa ich żądaniom i wkrótce przywróciła ją do pracy.

W 1981 r. podczas spotkania z robotnikami w Radomiu dwóch funkcjonariuszy SB MSW we współpracy z TW "Karol" miało podjąć próbę zabicia Walentynowicz za pomocą leku – furosemid – spowodować śmiertelne odwodnienie. W 2009 IPN postawił im zarzuty. W sierpniu 2010 warszawski pion śledczy IPN skierował sprawę przeciwko Tadeuszowi G.,

Markowi K. i Wiesławowi S. do Sądu Okręgowego w Radomiu.

W stanie wojennym w PRL internowana, po rozbiciu siłą strajku w Stoczni Gdańskiej. 9 marca 1983 Anna Walentynowicz stanęła przed sądem w Grudziądzu oskarżona o organizowanie strajku w grudniu 1981 r. Na rozprawę przyjechał Lech Wałęsa. Walentynowicz skazano na 1,5 roku więzienia w zawieszeniu.

Do zakładu karnego trafiła 4 grudnia 1983 za udział w próbie wmurowania tablicy upamiętniającej górników kopalni "Wujek". Z więzienia w Lublińcu zwolniono ją w kwietniu następnego roku. 5 kwietnia 1984 ze względu na zły stan zdrowia oskarżonych, sąd w Katowicach na czas nieokreślony odroczył proces Anny Walentynowicz i Ewy Tomaszewskiej aresztowanych pod zarzutem zorganizowania manifestacji w grudniu 1983 r. pod krzyżem przy Kopalni Węgla Kamiennego "Wujek" w Katowicach.

Była inicjatorką protestu głodowego po zabójstwie ks. Jerzego Popiełuszki, przeprowadzonego od 18 lutego 1985 do 31 sierpnia 1986 w krakowskiej parafii ks. Adolfa Chojnackiego. W latach 80 XX w. krytykowała ówczesne kierownictwo związku skupione wokół L. Wałęsy. Istotą sporu stała się informacja o Lechu Wałęsie jako TW z SB i sprzeciw Walentynowicz wobec polityki prowadzącej do Okrągłego Stołu, określanej przez nią jako "ugodowa". Pozostawała w kontakcie ze środowiskiem Andrzeja Gwiazdy. Z tego też względu po 1989 nie utożsamiała się z polityką rządzących partii postsolidarnościowych. W wyborach parlamentarnych w 1993 bez powodzenia kandydowała do Sejmu z listy komitetu "Poza Układem" (otrzymała 1431 głosów). W 1995 w formie listu otwartego zwróciła się z szeregiem krytycznych pytań do Lecha Wałęsy.

W 2000 r. odmówiła przyjęcia tytułu honorowego obywatela Gdańska. Będąc w trudnej sytuacji materialnej, w 2003 r. wystąpiła o 120 tys. złotych

odszkodowania za prześladowania w latach 80 XX w., choć wcześniej wykluczała taki krok. W lutym 2005 Sąd w Gdańsku odmówił przyznania świadczeń ze względu na przedawnienie roszczeń. Po tym A. Walentynowicz nie zgodziła się przyjąć emerytury specjalnej od Prezesa Rady Ministrów Marka Belki. Ostatecznie w kolejnej instancji 22 lutego sąd przyznał jej 70 tys. złotych odszkodowania.

W lipcu 2006 gdański Instytut Pamięci Narodowej ujawnił, że Annę Walentynowicz inwigilowało ponad 100 funkcjonariuszy i tajnych współpracowników Służby Bezpieczeństwa, w 1981 planując jej zabicie przez zniszczenie organizmu mieszanką leków.

Śmierć, pogrzeb, ekshumacja[edytuj | edytuj kod]

Anna Walentynowicz zginęła w katastrofie polskiego samolotu Tu-154M w Smoleńsku 10 kwietnia 2010 w drodze na obchody 70. rocznicy zbrodni katyńskie.

W związku rocznicą wprowadzenia stanu wojennego 13 grudnia 1981 roku w naszej szkole miała miejsce wystawa poświęcona działaczce Solidarności, Annie Walentynowicz. Przygotowana przez IPN wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem.